

REPUBLIKA HRVATSKA
GRAD ZAGREB
GRADSKI URED ZA OPĆU UPRAVU

KLASA: UP/I-230-02/2014-01/398
URBROJ: 251-07-11-14-7

Zagreb, 21. listopada 2014.

Gradski ured za opću upravu, u postupku pokrenutom na zahtjev Stjepana Razuma iz Konščice, Konščica 38 za Društvo za istraživanje trostrukog logora Jasenovac sa sjedištem u Zagrebu, Pavlenski put 7D, za upis u Registar udruga Republike Hrvatske, na temelju članka 18. Zakona o udrugama ("Narodne novine" broj 88/01 i 11/02) i članka 10. Odluke o ustrojstvu i djelokrugu gradskih upravnih tijela (Službeni glasnik Grada Zagreba broj 16/09 i 22/09, 9/12, 47/13, 17/13 i 24/13,), donosi

RJEŠENJE

O d b i j a s e zahtjev Društva za istraživanje trostrukog logora`Jasenovac sa sjedištem u Zagrebu, Pavlenski put 7 D, za upis u Registar udruga Republike Hrvatske.

Obrazloženje

Stjepan Razum iz Konščice, Konščica 38 podnio je ovom Gradskom uredu zahtjev za upis Registar udruga Republike Hrvatske udruge „Društvo za istraživanje trostrukog logora Jasenovac“, skraćeno „Društvo jasenovački logori“ i „DJI“ (u daljnjem tekstu: Društvo), sa sjedištem u Zagrebu, Pavlenski put 7 D.

Uz zahtjev priložen je popis osnivača (17), popis osoba ovlaštenih za zastupanje, dva primjerka Pravila Društva, Zapisnik s osnivačke sjednice Skupštine Društva održane 6. lipnja 2014., Odluka o pokretanju postupka za upis u Registar udruga RH, preslike osobnih iskaznica osoba osnivača i osoba ovlaštenih za zastupanje Društva i upravna pristojba u iznosu od 70 kuna.

U članku 7. Pravila Društva kao Svrha Društva navedeno je: „Svrha Društva je istraživanja hrvatske povijesti XX stoljeća, osobito položaja i uloge hrvatskoga naroda za vrijeme Drugog svjetskog rata, svrha je zatim osvjetliti okolnosti nastanka, trajanja i prestanka Nezavisne Države Hrvatske, kao i narav i postojanje ratnoga sabirnog i radnog logora, te poslijeratnog logora za uništavanje hrvatskih domoljuba i infombiroovaca u Jasenovcu, ali isto tako nastanak velikosrbskoga i jugoslavenskoga jasenovačkog mita“ odnosno u stavku 3. istog članka navedeno je „Svrha je dakle osloboditi hrvatski narod nametnutoga tereta izmišljenih mitova“, dok je u članku 8. Pravila određeno da radi ostvarivanja svoje svrhe, Društvo obavlja sljedeće djelatnosti: istražuje i objavljuje izvore i

rasprave iz razdoblja Drugoga svjetskog rata i poraća, vezane uz trostruki susljedni logor u Jasenovcu, istražuje i popisuje ljudske žrtve radnoga i sabirnog logora u Jasenovcu za vrijeme rata, ali i poslijeratnog logora za uništavanje hrvatskih domoljuba i njemačke nacionalne manjine, surađuje sa sličnim ustanovama i udrugama na ustanovljavanju pojedinačnog popisa žrtava, bez obzira na njihove počinitelje, potiče i provodi znanstvene skupove i predavanja te priređuje izložbe iz hrvatskog žrtvoslovlja, predstavlja pisane radove iz hrvatskog žrtvoslovlja, potiče i zauzima se za stvaranje jedinstvenog spomen-područja u Jasenovcu za sve žrtve, svih totalitarizama XX stoljeća (nacionalsocijalizma, fašizma i komunizma), objavljuje vlastito glasilo sa žrtvoslovnim radovima i ljetopisom svoje djelatnosti, pod imenom "Jasenovački logori", otvara i vodi vlastito mrežno sjedište preko kojega izvješćuje javnost o rezultatima istraživanja i o svome radu a „sukladno važećemu Zakonu o udrugama i drugim hrvatskim zakonima”.

S obzirom na navedenu svrhu (ciljeve) Društva kao i opisane djelatnosti, ovaj je Gradski ured u skladu s nadležnostima Ministarstva kulture i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta određene Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu ministarstava i drugih središnjih tijela državne uprave (Narodne novine 150/11, 22/12, 39/13, 125/13 i 148/13), uputio dopis istima s upitom može li se smatrati da su naziv, ciljevi i djelatnosti Društva opisani u članku 7. i 8. Pravila Društva u skladu s posebnim propisima iz njihovog djelokruga. Na ovaj upit, Ministarstvo kulture dostavilo je svoj odgovor dok Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta do dana izrade ovog rješenja nije. Međutim, kako je dana 24. rujna 2014. u ime Društva, Stjepan Razum, Gradskom uredu dostavio Zahtjev za dostavu rješenja o upisu u registar udruga između ostalog pozivajući se na to da Ustav RH jamči pravo na slobodno udruživanje dok se člankom 68. Ustava RH jamči sloboda znanstvenoga, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, a člankom 17. Zakona o udrugama, određeno je da ako ured državne uprave ne donese rješenje o upisu u registar udruga u roku od 30 dana od dana predaje urednog zahtjeva, smatrat će se da je udruga upisana u registar idućeg dana od proteka toga roka, a kako je zahtjev podnesen 27. lipnja 2014. to se zahtjeva rješenje o upisu, pa je ovaj Gradski ured ocijenio da može riješiti ovu upravnu stvar i bez mišljenja Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Zahtjev nije osnovan.

Odredbom članka 43. stavak 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine 85/10-pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: SuP-O-1/2014.), propisano je da se svakom jamči pravo na slobodno udruživanje radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za socijalna, gospodarska, politička, nacionalna, kulturna ili druga uvjerenja i ciljeve te radi toga svatko može slobodno osnivati sindikate i druge udruge, uključivati se u njih ili iz njih istupati u skladu sa zakonom.

Odredbom članka 2. stavka 1. Zakona o udrugama propisano je, da je udruga u smislu navedenog zakona svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba, koje se, radi zaštite njihovih probitaka ili zauzimanja za zaštitu ljudskih prava i sloboda, te ekološka, humanitarna, informacijska, kulturna, nacionalna, pronatalitetna, prosvjetna, socijalna, strukovna, sportska, tehnička, zdravstvena, znanstvena ili druga uvjerenja i ciljeve, a bez namjere stjecanja dobiti podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

Isto tako, odredbom članka 18. Zakona o udrugama, propisano je da će se zahtjev za upis u registar udruga odbiti ako su statutom utvrđeni ciljevi i djelatnosti udruge u suprotnosti s Ustavom ili zakonom.

Iz spisa predmeta, dotično iz odredaba članka 7. Pravila Društva razvidno je da je svrha Društva osim istraživanja hrvatske povijesti XX stoljeća, osobito položaja i uloge

hrvatskoga naroda za vrijeme Drugog svjetskog rata i poraća „...osvijetliti okolnosti nastanka, trajanja i prestanka Nezavisne Države Hrvatske...“ Međutim, u izvorišnim osnovama Ustava Republike Hrvatske izrijekom je navedeno da se povijesno pravo hrvatskog naroda na punu državnu suverenost očituje, između ostalog i „u uspostavi državne suverenosti u razdoblju drugog svjetskog rata, **izraženoj nasuprot proglašenju Nezavisne Države Hrvatske (1941) u odlukama Zemaljskog antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Hrvatske (1943)**“ što je prema izvorišnim osnovama pored ostalih, „**iznesena povijesna činjenica**“. Iz ove konstatacije razvidno je da se Ustav Republike Hrvatske već u izvorišnim osnovama odredio prema Nezavisnoj Državi Hrvatskoj izrijekom navodeći da se radi o „iznesenoj povijesnoj činjenici“ što u kontekstu u Pravilima opisane svrhe Društva znači da su Ustavno nedvojbeno povijesno osvijetljene okolnosti nastanka, trajanja i prestanka Nezavisne Države Hrvatske. Sukladno tome, ovaj Gradski ured ocjenjuje da je svrha Društva opisana u članku 8. Pravila u suprotnosti s Ustavom Republike Hrvatske.

Isto tako, kada se radi o djelatnostima Društva navedenim u članku 8. Pravila (npr. istražuje i objavljuje izvore i rasprave iz razdoblja drugog svjetskog rata i poraća, vezane uz trostruki susljedni logor u Jasenovcu, istražuje i popisuje ljudske žrtve radnoga i sabirnoga logora u Jasenovcu za vrijeme rata, ali i poslijeratnoga logora za uništavanje hrvatskih domoljuba i njemačke nacionalne manjine i dr.), u Zakonu o spomen području Jasenovac (Narodne novine 15/90, 28/90 i 22/01), u članku 1. navedeno je sljedeće: „Radi očuvanja trajne uspomene na žrtve fašističkog terora i borbe narodnooslobodilačkog rata stradale u drugom svjetskom ratu u **koncentracijskim logorima** Jasenovac i Stara Gradiška, kao i radi očuvanja tekovina antifašizma, ovim Zakonom proglašava se Spomen područje Jasenovac.“ Dakle, logor Jasenovac Zakonom je **definiran kao koncentracijski, a ne ratni radni i sabirni odnosno trostruki susljedni** kako ga Društvo naziva u svojim Pravilima iako je s obzirom da su u javnom glasilu Nezavisne Države Hrvatske javno objavljivani tada donijeti propisi, nesporno da je pored drugih propisa (npr. Zakonske odredbe za obranu naroda i države, Zakonske odredbe o sačuvanju hrvatske narodne imovine, Zakonske odredbe o državljanstvu, Zakonske odredbe o rasnoj pripadnosti, Zakonske odredbe o zaštiti arijske krvi i časti Hrvatskog naroda i dr.), poglavnik Nezavisne države Hrvatske donio i **Zakonsku odredbu o upućivanju nepoćudnih i pogibeljnih osoba na prisilni rad u sabirne i radne logore** pa su i svrha i djelatnosti Društva opisani u Pravilima usklađeni s nazivom te Zakonske odredbe. Međutim, kako je razlika između pojmova sabirni i radni logor i koncentracijski suštinska u konkretnom slučaju i pojmovno i činjenično pa je ne treba posebno obrazlagati, to se ocjenjuje da navedene djelatnosti Društva nisu zakonite s obzirom na važeći Zakon koji je donio Sabor Republike Hrvatske. To tim više što je istim Zakonom, člankom 6. određeno da se u „cilju osiguravanja politike zaštite, uređenja, korištenja i prezentiranja spomen područja Jasenovac osniva Savjet Spomen područja Jasenovac“ koji između ostalog „predlaže programe znanstveno-istraživačke aktivnosti na proučavanju događaja vezanih za bivše **koncentracijske logore Jasenovac** i Stara Gradiška, predlaže izdavačke programe u odnosu na povijest Spomen područja Jasenovac“ i dr. Nadalje, Zakonom je određeno da Spomen područjem Jasenovac upravlja Javna ustanova Spomen-područja Jasenovac koja „**osobito sakuplja, čuva, stručno obrađuje istražuje i prezentira muzejsku i drugu građu** vezanu za Spomen-područje Jasenovac, organizira poslove vezane za rekonstrukciju i adaptaciju postojećih autentičnih logorskih objekata i njihovo opremanje“ i dr. Istim je Zakonom određeno da nadzor nad zakonitošću rada i stručni nadzor nad radom Javne ustanove Jasenovac provodi Ministarstvo kulture dok se čuvanje, zaštita, održavanje i prezentiranje Spomen područja Jasenovac provodi sukladno propisima o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, muzejske djelatnosti, zaštite arhivske građe i arhivima i o zaštiti prirode.

Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99, NN 152/03, NN 157/03 Ispravak, NN 87/09, 88/10, NN 61/11, NN 25/12, NN 157/13), određeno je da su kulturna dobra od interesa za Republiku Hrvatsku i uživaju njezinu osobitu zaštitu te da kulturna

dobra i sva preventivno zaštićena dobra sukladno tome Zakonu predstavljaju nacionalno blago te je između ostalog Zakonom određeno da poslove istraživanja, proučavanja, čuvanja, restauriranja, održavanja, obnove, korištenja, prometa kulturnim dobrima mogu obavljati specijalizirane pravne i fizičke osobe, a ministar kulture uz suglasnost ministra gospodarstva pravilnikom propisuje uvjete koje mora ispunjavati fizička ili pravna osoba da dobije dopuštenje za obavljanje navedenih poslova.

Osim toga, s obzirom na svoj djelokrug, Ministarstvo kulture je kao mjerodavno, odgovarajući na upit ovog Gradskog ureda o tome jesu li naziv, cilj i djelatnosti Društva u skladu s posebnim propisima iz nadležnosti Ministarstva, svojim dopisom KLASA: 612-01/14-01/0221, URBROJ: 532-06-01-01/4-14-2 od 8. kolovoza 2014. odgovorilo da **ne može dati pozitivno mišljenje** za osnivanje ove udruge jer između ostalog za obavljanje djelatnosti koje Društvo navodi u svojim Pravilima, sukladno Zakonu o spomen području Jasenovac, osnovana je Javna ustanova koja ovu djelatnost obavlja kao „javnu službu u javnom interesu“ i zadovoljavajuće te navodi „da sam naziv udruge izaziva veliku bojazan da se udruga neće baviti znanstveno utemeljenim istraživanjima ne samo Jasenovca nego i holokausta i genocida općenito jer u članku 8. Pravila Društva, djelatnost Društva, se govori o radnom i sabirnom logoru u Jasenovcu za vrijeme rata, a poznato je da se radilo o logoru smrti“, kao i radi toga što se radi o udruzi odnosno osnivačima „od kojih su se neki već izjasnili o tematici pišući u tisku“ te se izražava bojazan da će udruga „iznositi stavove koji se kose sa prihvaćenim međunarodnim proučavanjem o temi holokausta i genocida, a posebno istraživanjima Jasenovca koje je pod budnim okom međunarodne zajednice i struke“

Nadalje, odredbom članka 5. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske, propisano je da je svatko dužan držati se Ustava i zakona i **poštivati pravni poredak Republike Hrvatske**, što se u konkretnom slučaju odnosi i na ovo registracijsko tijelo pa stoga uzimajući u obzir sve spomenuto, ovaj Gradski ured kao upravno tijelo Grada Zagreba, ovjerom Pravila Društva kao zakonitih, izvrgao bi Grad Zagreb mogućem kaznenom progonu jer je člankom 325. stavak 4. Kaznenog zakona RH (Narodne novine 125/11 i 144/12), propisano sljedeće: „Kaznom iz stavka 1. (zatvor do tri godine), kaznit će se tko javno odobrava, poriče ili znatno umanjuje kazneno djelo genocida, zločina agresije, zločina protiv čovječnosti ili ratnog zločina, usmjereno prema skupini ljudi ili pripadnika skupine zbog njihove rasne, vjerske, nacionalne ili etničke pripadnosti, podrijetla ili boje kože, na način koji je prikladan potaknuti nasilje ili mržnju protiv takve skupine ili pripadnika te skupine“.

Budući da je odredbom članka 18. Zakona o udrugama, propisano da će se zahtjev za upis u registar udruga odbiti ako su statutom utvrđeni ciljevi i djelatnosti udruge u suprotnosti s Ustavom ili zakonom, to je ovaj Gradski ured ocjenjujući da su svrha (cilj) i djelatnosti Društva iz svih naprijed navedenih razloga u suprotnosti s Ustavom i navedenim zakonima, riješio kao u izreci rješenja.

Upravna pristojba u iznosu od 70,00 kuna po Tarifnom broju 1. i 2. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama (Narodne novine broj 8/96., 77/96., 131/97., 68/98., 66/99., 145/99., 116/00., 163/03, 17/04., 110/04., 141/04., 150/05., 153/05., 129/06, 117/07., 25/08., 60/08., 20/10., 69/10., 26/11., 112/12., 19/13., 80/13., 69/14., 87/14 i 94/14) naplaćena je i na zahtjevu poništena.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu uprave u roku od 15 dana od dana primitka ovog rješenja. Žalba se neposredno predaje ili šalje poštom ovom Gradskom

uredu, a može se izjaviti i na zapisnik istom upravnom tijelu. Na žalbu se plaća upravna pristojba u iznosu od 50,00 kuna prema Tarifnom broju 3. Tarife upravnih pristojbi Zakona o upravnim pristojbama.

VODITELJICA ODJELA
ZA REGISTRACIJU UDRUGA
Nataša Bramberger, dipl. iur.

DOSTAVITI:

1. Društvo za istraživanje trostrukog logora
Jasenovac, Zagreb, Pavlenski put 7D
2. Ministarstvo uprave
Zagreb, Maksimirska 63
3. Pismohrana, ovdje